

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о дигиталној имовини садржан је у члану 97. став 1. тач. 6. и 7. Устава Републике Србије, којима је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, јединствено тржиште, правни положај привредних субјеката, систем обављања појединих привредних и других делатности, као и својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Најважнији разлози за доношење овог закона су: (1) регулисање тржишта дигиталне имовине, у циљу његовог унапређења и развоја, с једне стране, и спречавања злоупотреба дигиталне имовине у криминалне сврхе, с друге стране (2) омогућавање финансирања помоћу инвестиционих токена, (3) унапређење и развој тржишта капитала коришћењем дигиталне технологије и (4) јачање оквира за борбу против злоупотреба на тржишту дигиталне имовине, као и прања новца и финансирања тероризма. Циљ овог закона јесте и унапређење пословног окружења и допринос даљој дигитализацији услуга у привреди у Републици Србији, уз адекватно управљање безбедносним и финансијским ризицима који проистичу из природе овог облика имовине. На овај начин настоји се да се иде у корак са савременим тенденцијама глобалног дигиталног и електронског пословања, али и да се кроз овај вид пружања услуга и пословања додатно подстакне наше ИТ предузетништво у области информационо-комуникационих технологија, на стандарлизован и контролисан начин, пре свега сагласно међународним стандардима у областима борбе против криминала и спречавања прања новца.

У овом тренутку дигитална имовина (и то пре свега тзв. виртуелне валуте) је уређена изричито само Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС“, бр. 113/2017 и 91/2019), и то искључиво ради спречавања да криминалци и њихове групе злоупотребљавају виртуелне валуте у својим противправним активностима. Од 2017. године уређено је да су обвезници тог закона и лица која пружају услуге у вези с виртуелним валутама (попут криптомењачница), што значи да су та лица у обавези и да изврше потпуно утврђивање и верификацију идентитета странке која тргује с виртуелним валутама, да утврђују стварне власнике тих странака, прате трансакције, благовремено обавештавају Народну банку Србије и Управу за спречавање прања новца о свим неправилностима и сл. Уведен је и надзор Народне банке Србије над пословањем нових обвезника у делу који се односи на примену прописа из области спречавања прања новца и финансирања тероризма. Ове обавезе уведене су и пре ступања на снагу тзв. Пете директиве ЕУ о спречавању прања новца¹ чиме је наша земља постала једна од водећих земаља у доследној примени стандарда у овој области. С друге стране, тим законом нису уређена питања услова и начина на који послују наведена лица, капиталних захтева, да ли је потребна лиценца или дозвола за рад и сл.

---

¹ Директива (ЕУ) 2018/843 Европског парламента и Савета од 30. маја 2018. године којом се мења Директива (ЕУ) 2015/849 о спречавању коришћења финансијског система у сврхе прања новца или финансирања тероризма и мењају Директиве 2009/138/ЕЗ и 2013/36/ЕУ.

Стога се предложеним законским решењима ствара правна сигурност и, у законским оквирима, обезбеђује предвидљивост у пословању с дигиталном имовином, и то почевши од дефинисања дигиталне имовине (института који се први пут уводи у наше право), виртуелне валуте, дигиталних токена, затим услова за обављање послова са овом имовином преко лиценцираних пружалаца услуга, надзора над њиховим пословањем и уређења других релевантних питања. Закон о дигиталној имовини уређује издавање дигиталне имовине и секундарно трговање дигиталном имовином у Републици Србији, пружање услуга повезаних с дигиталном имовином, заложно и фидуцијарно право на дигиталној имовини, надзор над применом овог закона, а садржи и одредбе чија је сврха да се смање злоупотребе на тржишту дигиталне имовине. Ради свеобухватнијег регулисања дигиталне имовине с аспекта спречавања прања новца и финансирања тероризма, те усклађивања с међународним стандардима, овај закон садржи и неколико одредаба о примени прописа којима се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма на пружаоце услуга повезаних с дигиталном имовином, а истовремено са овим законом предложене су и измене и допуне Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма којима ће се ускладити одредбе тог закона са Законом о дигиталној имовини и утврдити посебне радње и мере за спречавање прања новца и финансирања тероризма у вези са дигиталном имовином (којима се уважавају специфичности пословања с дигиталном имовином, али и препознају посебни ризици које то пословање носи).

Након усвајања Закона о дигиталној имовини створиће се услови да се и постојећи прописи којима се уређује имовина у Републици Србији примењују, у одређеној мери, и на дигиталну имовину (нпр. прописи о својинскоправним и облигационим односима, кривични законик и сл.), а поједина питања (попут заложног права) ће бити прилагођена специфичностима дигиталне имовине и уређена у овом закону, чиме ће се смањити недоумице у примени постојећих прописа које су тренутно присутне због одсуства регулативе о дигиталној имовини.

Према појединим подацима на глобалном нивоу, укупна тржишна капитализација² крипто-валута у 2019. години износила је 237,1 милијарду америчких долара, у односу на 128,78 милијарди у 2018. години. Поређења ради, до 2016. године укупна тржишна капитализација била је испод 18 милијарди америчких долара.³ Када је реч о биткоину, тржишна капитализација биткоина у трећем кварталу 2020. године износила је 199,62 милијарде америчких долара (у другом кварталу 2013. године износила је приближно 1,02 милијарде америчких долара), а у оптицају је било око 18,5 милиона биткоина.⁴ У првој половини новембра 2020. године тржишна капитализација биткоина износи скоро 300 милијарди америчких долара, а просечна цена једног биткоина приближно 15.500 америчких долара.⁵ У укупној тржишној капитализацији крипто-валута биткоин тренутно учествује са око 66%, у поређењу са, примера ради, итеријумом (*Ethereum*), који учествује са око 12% и чија тржишна капитализација у првој половини новембра 2020. године износи око 52 милијарде америчких долара, а цена око 450 америчких долара.⁶ Дакле, тржишна

² Тржишну капитализацију крипто-валута аналитичари израчунавају множењем цене криптовалуте бројем јединица крипто-валуте у оптицају.

³ Извор: <https://www.statista.com/statistics/730876/cryptocurrency-market-value/>

⁴ Извор: <https://www.statista.com/statistics/377382/bitcoin-market-capitalization/>

⁵ Извор: <https://coin.dance/stats/marketcap/historical/percentage>

⁶ Извор: <https://coin.dance/stats/marketcap/today>

капитализација свих крипто-валута у првој половини новембра 2020. године је скоро дупло већа од тржишне капитализације у 2019. години (преко 450 милијарди америчких долара⁷).

Према информацијама прикупљеним приликом консултација са учесницима на тржишту дигиталне имовине у Републици Србији, тренутно постоји неколико компанија које послују на том тржишту. Ове компаније су већим делом нерегулисане што им само по себи ствара практичне проблеме, попут потешкоћа приликом отварања рачуна у банци или приликом примене привредноправних, пореских, рачуноводствених и других прописа.

Такође, поверење дела инвеститорске јавности у компаније које би се бавиле овим пословима могло би бити унапређено доношењем закона јер се отклањају бројна питања која су произлазила из чињенице да у овом тренутку тржиште дигиталне имовине није регулаторно препознато, а познато је по инхерентним ризицима. Из тог разлога би усвајање овог закона допринело могућности унапређења пословања пружалаца услуга повезаних с дигиталном имовином који имају развојне пројекте и квалитетне идеје у ИТ предузетништву и самим тим поспешило развој ове привредне гране, а отворило би и могућности за олакшано финансирање иновативних стартап компанија и малих и средњих правних лица. Очекује се да ће се, због природе дигиталне имовине и њене прекограничне преносивости, привући и страни инвеститори.

Једна од кључних новина које доноси овај закон јесте могућност да се учесници на тржишту капитала, пре свега брокерско-дилерска друштва и берза, укључе на тржиште дигиталне имовине. На овај начин се постиже да лица која имају вишедеценијско искуство у пословању с финансијским инструментима то искуство, као и своје ресурсе, употребе и за развој тржишта дигиталне имовине, што ће довести до тога да од самог почетка примене закона на тржишту постоји одговарајући ниво квалитета услуга, односно обезбеди здрава конкуренција и поузданост пружалаца ових услуга.

Усвајање овог закона ће довести и до унапређења тржишта капитала, будући да се омогућава издавање финансијских инструмената у облику дигиталне имовине, коришћењем дигиталне технологије, под одређеним условима, без примене правила која прописује Закон о тржишту капитала. Да би потпала под овај олакшани режим, дигитална имовина која има све одлике финансијских инструмената мора да испуни следеће услове: (1) да нема одлике акција, (2) да није заменљива за акције и да (3) укупна вредност дигиталне имовине коју током периода од 12 месеци издаје један издавалац не прелази износ од 3.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије на дан издавања, односно током примарне продаје.

Може се очекивати да ће предметна новина довести до значајног повећања броја иницијалних јавних понуда финансијских инструмената, пре свега обвезница, као и да ће те иницијалне јавне понуде потећи и од малих и средњих предузећа – будући да је поступак издавања финансијских инструмената у облику дигиталне имовине у складу са овим законом значајно јефтинији и једноставнији од поступка издавања финансијских инструмената у складу са Законом о тржишту капитала.

Закон обухвата механизме за борбу против злоупотреба на тржишту дигиталне имовине, конкретно против манипулација и инсајдерског трговања. Ови механизми су структурирани налик на механизме који се користе на тржишту капитала, а спроводиће их Народна банка

---

⁷ Извор: <https://coin.dance/stats/marketcaptoday>

Србије (када су у питању виртуелне валуте) и Комисија за хартије од вредности (када су у питању дигитални токени).

Очекује се да ће увођење овог вида надзора тржишта повећати сигурност и извесност пословања на тржишту дигиталне имовине.

Закон о дигиталној имовини почива и на принципу технолошке неутралности, те иако је усмерен у великој мери на *blockchain* технологију, њиме се не преферира, нити ограничава ниједна технологија, чиме се потенцијално обухватају и информационо-комуникационе технологије које ће се развијати у будућности. Када је у питању спречавање прања новца и финансирања тероризма, овим законом се у систем борбе против прања новца и финансирања тероризма на несумњив начин уводе сви облици дигиталне имовине, и одређује се ко је све обвезник примене предметних прописа – будући да је за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином неопходно прибавити одговарајућу дозволу. На тај начин се постиже пуна усклађеност домаћих прописа са Петом директивом о спречавању прања новца и међународним стандардима за спречавање прања новца и финансирања тероризма који су дефинисани ФАТФ (*Financial Action Task Force*) препорукама (Препорука 15), који захтевају лиценцирање или регистрацију лица која пружају услуге повезане с виртуелном имовином (енг. *virtual assets service providers*).

Надлежност за лиценцирање и надзор над пословањем пружалаца услуга повезаних с дигиталном имовином подељена је између Комисије за хартије од вредности и Народне банке Србије, при чему је Комисија надлежна за сва питања која се односе на инвестиционе токене (одобравање белог папира, секундарног трговања, лиценцирање и надзор над пружаоцима услуга повезаних с тим токенима, давање мишљења о примени овог закона), а Народна банка Србије за сва наведена питања која се односе на виртуелне валуте. Предложеним одредбама предвиђено је и успостављање посебног веб портала за комуникацију између надзорних органа и пружалаца услуга повезаних с дигиталном имовином како би се у потпуности олакшала и учинила ефикаснијом та комуникација, посебно у случају оних привредних друштава који пружају и услуге повезане с дигиталним токенима, и услуге повезане с виртуелним валутама, будући да се на овај начин обезбеђује подношење целокупне документације везане за њихово пословање путем јединствене контакт тачке и без дуплирања трошкова.

При разматрању других могућности за решавање проблема у вези с развојем тржишта дигиталне имовине утврђено је да ове проблеме није могуће решити без прописивања свеобухватног законског оквира будући да важећи закони не пружају основа надлежним институцијама да уреде ову област подзаконским актима, нити би тим актима било правно могуће уредити предметну материју.

Доношење закона је најбоље решење проблема јер се на систематичан и целовит начин, уз поштовање начела правне сигурности и владавине права, уређује материја коју само законодавац може уредити: увођење нових привредних субјеката и уређивање њиховог пословања, уговорни односи између пружалаца и корисника услуга повезаних с дигиталном имовином, увођење института дигиталне имовине, издавање и трговање инвестиционим токенима, надзор над учесницима на тржишту дигиталне имовине Републике Србије, казнене одредбе и др.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. утврђен је предмет уређивања овог закона. Овим законом уређују се издавање дигиталне имовине и секундарно трговање дигиталном имовином у Републици Србији, пружање услуга повезаних с дигиталном имовином, заложно и фидуцијарно право на дигиталној имовини, надлежност Комисије за хартије од вредности (у даљем тексту: Комисија) и Народне банке Србије, као и надзор над применом овог закона. С обзиром на то да се материја у области спречавања прања новца највећим делом уређује посебним законом, тамо су највећим делом обухваћене и обавезе пружалаца услуга повезаних с дигиталном имовином.

Чланом 2. дефинисано је значење појмова у смислу овог закона. Најзначајнији међу њима су појмови дигиталне имовине, виртуелне валуте, дигиталног токена, белог папира, издаваоца, пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином, корисника и имаоца дигиталне имовине, као и трансакције с дигиталном имовином.

Дигитална имовина, односно виртуелна имовина, дефинише се као дигитални запис вредности који се може дигитално куповати, продавати, размењивати или преносити и који се може користити као средство размене или у сврху улагања, при чему дигитална имовина не укључује дигиталне записе валута које су законско средство плаћања и другу финансијску имовину која је уређена другим законима, осим када је другачије уређено овим законом. Ова дефиниција дигиталне имовине је технолошки неутрална и у потпуности одговара дефиницији виртуелне имовине утврђене у међународним стандардима за спречавање прања новца и финансирања тероризма који су дефинисани ФАТФ препорукама.

Виртуелна валута је дефинисана као врста дигиталне имовине коју није издала и за чију вредност не гарантује централна банка, нити други орган јавне власти, која није нужно везана за законско средство плаћања и нема правни статус новца или валуте, али је физичка или правна лица прихватају као средство размене и може се куповати, продавати, размењивати, преносити и чувати електронски. Дефиниција виртуелне валуте одговара постојећој дефиницији виртуелне валуте у Закону о спречавању прања новца и финансирања тероризма и у потпуности је усклађена са Петом директивом о спречавању прања новца, с тим што је у овој дефиницији наглашено и да је виртуелна валута врста дигиталне имовине. Управо ради постизања пуне појмовне усклађености овог закона са Петом директивом о спречавању прања новца и FATF препорукама, задржан је појам виртуелне валуте, уместо дигиталне валуте. Овде није реч ни о каквим законским средствима плаћања нити средствима које могу заменити националне валуте, динар је и даље једино законско средство плаћања у Републици Србији, под одређеним условима у складу с прописима о девизном пословању могу се користити и девизе (нпр. код купопродаје непокретности).

Дигитални токен је дефинисан као врста дигиталне имовине која означава било које нематеријално имовинско право које у дигиталној форми представља једно или више других имовинских права, што може укључивати и право корисника дигиталног токена да му буду пружене одређене услуге. Права која садржи дигитални токен могу бити разноврсна – од потраживања одређеног новчаног износа, све до управљачких права и учешћа у добити, као и права на приступ одређеној роби или услузи у дигиталној форми и

које прихвата издавалац токена (енг. *utility token*). Као и код виртуелне валуте, и у дефиницији дигиталног токена је наглашено да је у питању врста дигиталне имовине.

Бели папир је дефинисан као документ који се објављује приликом издавања дигиталне имовине у складу са овим законом, који садржи податке о издаваоцу дигиталне имовине, дигиталној имовини и ризицима повезаним с дигиталном имовином и који омогућава инвеститорима да донесу информисану инвестициону одлуку. Бели папир се издаје и објављује у једноставнијој процедури него проспекат код издавања финансијских инструмената у складу са законом којим се уређује тржиште капитала, што издавање дигиталних токена у сврху улагања чини примамљивијим видом финансирања, посебно код иновативних стартап-ова и малих и средњих правних лица.

Издавалац је дефинисан као домаће или страно физичко лице, предузетник или правно лице које је издало дигиталну имовину.

Пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином је дефинисан као правно лице које пружа једну или више услуга повезаних с дигиталном имовином утврђених у члану 3. овог закона. За разлику од издаваоца, пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином може бити само правно лице, и то искључиво привредно друштво са седиштем у Републици Србији, без обзира на форму у којој се оснива.

Корисник дигиталне имовине означава физичко лице, предузетника или правно лице које користи или је користило услугу повезану с дигиталном имовином или се пружаоцу услуга повезаних с дигиталном имовином обратило ради коришћења те услуге. Појам корисника дигиталне имовине треба разликовати од појма имаоца дигиталне имовине који је шири и обухвата и лице које је стекло дигиталну имовину независно од пословног односа успостављеног с пружаоцем услуга повезаних с дигиталном имовином или трансакције извршене преко тог пружаоца (нпр. лице које је стекло дигиталну имовину тзв. рударењем).

Трансакција с дигиталном имовином је дефинисана као куповина, продаја, прихватање или пренос дигиталне имовине или замена дигиталне имовине за другу дигиталну имовину. Трансакција с дигиталном имовином није условљена правним односом између пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином и корисника дигиталне имовине, тј. може да се врши и без претходно успостављеног пословног односа између ових лица, под условом да је то у складу са одговарајућим прописима (прописима о спречавању прања новца и финансирања тероризма).

Важно је нагласити да је у члану 2. дефинисан и надзорни орган који означава Народну банку Србије и Комисију, у складу са надлежностима утврђеним овим законом.

Чланом 3. дефинисане су врсте услуга повезаних с дигиталном имовином. Поједине услуге су у овом члану ближе дефинисане, попут услуге прихватања/преноса дигиталне имовине која означава услугу коју пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином пружа трговцу у смислу закона којим се уређује трговина, тако што од потрошача у смислу тог закона прихвата одговарајућу вредност дигиталне имовине, која одговара цени продате робе и/или пружених услуга том потрошачу, замењује је за одговарајући износ законског средства плаћања и преноси тај износ на одговарајући рачун трговца. Наиме, имајући у виду забрану утврђену у члану 97. овог закона да се дигитална имовина преноси непосредно са потрошача на трговца (тј. да се роба и/или услуге у трговини на мало плаћају у дигиталној имовини), уведена је услуга прихватања/преноса дигиталне имовине која ће да се пружа

трговцу, који ће да ангажује специјализованог пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином који има дозволу надзорног органа за пружање ове услуге и који ће трговцу да преноси искључиво динаре на текући рачун, а не дигиталну имовину. С тим у вези, корисничко искуство биће исто као да се плаћање робе и/или услуга врши у дигиталној имовини, а постојаће усклађеност с важећим прописима о обавези извршавања свих новчаних обавеза у Републици Србији у динарима и обавези пословања правних лица и предузетника преко текућег рачуна, тако да ће трговац у замену за продату робу и/или пружене услуге да прима искључиво динаре на свој текући рачун. Ово је од кључног значаја за могућност праћења трансакција у пореске, регулаторне и друге сврхе с обзиром на могућности злоупотреба с дигиталним валутама.

Чланом 3. су дефинисане и друге услуге повезане с дигиталном имовином, као што су чување и администрирање дигиталне имовине за рачун корисника дигиталне имовине и са тим повезане услуге, које обухвата и кастоди услуге новчаника (енг. *custodial wallet services*) које су тренутно дефинисане Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма за потребе примене тог закона, као и услуга управљања портфолиом дигиталне имовине, која означава управљање појединачним портфолијима дигиталне имовине на основу одобрења из посебног уговора закљученог са корисником дигиталне имовине. У услуге повезане с дигиталном имовином, поред наведених, убрајају се још и пријем, пренос и извршење налога који се односе на куповину и продају дигиталне имовине за рачун трећих лица, услуге куповине и продаје дигиталне имовине за готов новац и/или средства на рачуну и/или електронски новац, услуге замене дигиталне имовине за другу дигиталну имовину, услуге у вези са издавањем, понудом и продајом дигиталне имовине, са обавезом њеног откупа (покровитељство) или без те обавезе (агентура), организовање платформе за трговање дигиталном имовином, као и вођење регистра заложног права на дигиталној имовини. У овом члану је утврђено и да се услуге куповине и продаје дигиталне имовине за готов новац и/или средства на рачуну и/или електронски новац и услуге замене дигиталне имовине за другу дигиталну имовину могу пружати и помоћу криптомата, који је у члану 2. дефинисан као аутоматска машина преко које се обављају куповина и продаја дигиталне имовине за новчана средства или замена дигиталне имовине за другу дигиталну имовину.

Чланом 4. је предвиђено да је пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином овлашћен да пружа те услуге након што добије дозволу надзорног органа за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином, као и да пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином поред услуга повезаних с дигиталном имовином може да обавља само оне послове и услуге који су непосредно повезани са услугама повезаним с дигиталном имовином (нпр. саветодавне услуге повезане с дигиталном имовином). Наиме, циљ ове одредбе јесте да се избегне преливање ризика који произлазе из пословања с дигиталном имовином на друге делатности које би евентуално овај пружалац услуга обављао поред пружања услуга повезаних с дигиталном имовином. Једини изузетак јесу правна лица која имају дозволу Комисије за обављање делатности брокерско-дилерског друштва или организатора тржишта у складу са законом којим се уређује тржиште капитала, која могу да пружају услуге повезане с дигиталном имовином у складу са овим законом поред своје основне делатности, и то по добијању дозволе надзорног органа за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином.

Чланом 5. дефинисане су саветодавне услуге повезане с дигиталном имовином, које обухватају инвестиционо саветовање, давање инвестиционих препорука, саветовање у вези

са структуром капитала, пословном стратегијом, издавањем дигиталне имовине и сличним питањима, као и друге саветодавне услуге повезане с дигиталном имовином.

Чланом 6. утврђена су искључења из области примене овог закона. Тако се одредбе овог закона не примењују на трансакције с дигиталном имовином ако се те трансакције врше искључиво у оквиру ограничене мреже лица која прихватају ту дигиталну имовину (нпр. коришћење дигиталне имовине за одређене производе или услуге или у оквиру видео-игара, без могућности њеног преноса или продаје). Такође, одредбе овог закона се не примењују на стицање дигиталне имовине тзв. рударењем, као ни на издавање електронског новца и пружање услуга повезаних са електронским новцем (на електронски новац примењују се одредбе закона којим се уређују пружање платних услуга и издавање електронског новца без обзира на технологију која се користи за издавање тог новца).

Чланом 7. је предвиђено да се на издавање дигиталне имовине која има све одлике финансијског инструмента, секундарно трговање и пружање услуга повезаних с таквом дигиталном имовином примењују одредбе овог закона (уместо закона којим се уређује тржиште капитала) ако су испуњени сви следећи услови: (1) дигитална имовина нема одлике акција, (2) дигитална имовина није заменљива за акције, (3) укупна вредност дигиталне имовине коју током периода од 12 месеци издаје један издавалац не прелази износ од 3.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије на дан издавања, односно током примарне продаје. На овај начин је омогућено издавање финансијских инструмената у облику дигиталне имовине, коришћењем дигиталне технологије, у процедури која је једноставнија од процедуре прописане одредбама закона којим се уређује тржиште капитала.

Чланом 8. утврђено је начело технолошке неутралности, тако да се одредбе овог закона примењују на сву дигиталну имовину без обзира на технологију на којој је та дигитална имовина заснована, укључујући стабилну дигиталну имовину, као и на пружање свих услуга повезаних с дигиталном имовином без обзира на технологију на којој се заснива пружање тих услуга. Начело технолошке неутралности је један од разлога зашто се у овом закону користи појам дигиталне имовине, уместо крипто-имовине која је заснована на технологији за дистрибуирани упис енкриптованих података (енг. *distributed ledger technology* или DLT) или сличној технологији. Стабилна дигитална имовина је у члану 2. дефинисана као дигитална имовина која је издата с циљем што мањих промена вредности те имовине, а чија је вредност повезана с вредношћу законског средства плаћања или једног или више имовинских права која имају мале промене вредности (нпр. везивање за званичан курс динара или курс стране валуте који је релативно стабилан).

Чланом 9. утврђено је начело ефикасности, економичности и дигитализације поступка. Наиме, имајући у виду подељену надлежност за одлучивање у управним поступцима, вршење надзора и остваривање других права и обавеза надзорног органа између Комисије и Народне банке Србије, овим чланом је предвиђено успостављање посебног веб портала, који ће да служи као јединствена контакт тачка за комуникацију пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином и надзорног органа, тако што ће се путем тог портала, у једном примерку, достављати сви захтеви, подаци, обавештења и друга документација који се подносе и Комисији, и Народној банци Србије у складу са овим законом. На овај начин се обезбеђују ефикасност и економичност поступка у евентуалном случају када пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином пружа и услуге повезане с дигиталним токенима, и услуге повезане с виртуелним валутама, будући да тај пружалац услуга неће морати да

дуплира документацију и трошкове и да се обраћа посебно Комисији, а посебно Народној банци Србије, већ ће оба надзорна органа истовремено примати захтев и сву другу документацију достављену путем овог портала. Имајући у виду природу услуга повезаних с дигиталном имовином, у овом члану је изричито утврђено и да се сва документација која се подноси надзорном органу у складу са овим законом може поднети и у електронском облику у складу са законом којим се уређују електронски документ и електронски потпис. Комисија и Народна банка Србије ће блиско сарађивати у вршењу надлежности утврђеним овим законом, укључујући и размену података којима располажу по службеној дужности, а та сарадња ће бити конкретизована и одговарајућим споразумом.

У **члану 10.** уређена је подела надлежности између Комисије и Народне банке Србије, тако да је Комисија надлежна за питања из овог закона која се односе на одлучивање у управним поступцима, доношење подзаконских аката, надзор над обављањем послова и остваривање других права и обавеза надзорног органа у делу који се односи на дигиталне токене као врсту дигиталне имовине, као и у делу који се односи на дигиталну имовину која има одлике финансијских инструмената, а Народна банка Србије је надлежна за питања из овог закона која се односе на одлучивање у управним поступцима, доношење подзаконских аката, надзор над обављањем послова и остваривање других права и обавеза надзорног органа у делу који се односи на виртуелне валуте као врсту дигиталне имовине. На исти начин је подељена и надлежност за припрему и давање мишљења о примени овог закона и прописа донетих на основу овог закона. У погледу дигиталне имовине која има карактеристике и виртуелне валуте и дигиталног токена, надлежност врше и Комисија и Народна банка Србије у складу са овим законом.

У **члану 11.** уређена су основна правила за управни поступак који спроводи надзорни орган када одлучује о правима, обавезама и интересима лица у складу са овим законом, као што су одлучивање о давању и одузимању дозвола и сагласности, доношење решења у поступку надзора и сл. Поред правила Закона о општем управном поступку, која се примењују ако овим законом није другачије уређено (посебни управни поступак), предвиђено је да надзорни орган може предузети додатне активности ради провере тачности података и документације коју му достављају лица која учествују у том поступку. Уређене су и правне последице тзв. ћутања управе које су другачије у односу на општа начела управног поступка, чиме се такође доприноси преко потребној ефикасности и брзини у овој области. Покретање управног спора не може утицати на спречавање или одлагање извршења решења надзорног органа имајући у виду природу материје о којој се одлучује, а управни суд не може одлучивати у поступку по тужби против решења надзорног органа у тзв. спору пуне јурисдикције, као што је то случај и у другим законима којима се уређују посебни управни поступци из надлежности надзорних органа попут Закона о банкама и Закона о платним услугама.

У **члану 12.** уређен је однос овог закона с прописима којима се уређују платне услуге и прописима којима се уређује девизно пословање. Предвиђено је да се сва плаћања, наплате и преноси у динарима у вези са трансакцијама с дигиталном имовином обављају у складу с прописима којима се уређују платне услуге, док се сва плаћања, наплате и преноси у девизама у вези са трансакцијама с дигиталном имовином обављају у складу с прописима којима се уређује девизно пословање, дакле, уважавајући ограничења утврђена тим прописима. Сходно наведеним законима, Народна банка Србије има овлашћења за

доношење подзаконских аката којима се уређује динарски и девизни платни промет, односно девизно пословање.

У **члану 13.** утврђене су забране поседовања дигиталне имовине и пружања и коришћења услуга повезаних с дигиталном имовином за финансијске институције под надзором Народне банке Србије (банке, друштва за осигурање, друштва за реосигурање, друштва за посредовање у осигурању, друштва за заступање у осигурању и заступнике у осигурању, даваоце финансијског лизинга, друштва за управљање добровољним пензијским фондовима, платне институције и институције електронског новца). Наиме, имајући у виду ризике које носе дигитална имовина и пословање с дигиталном имовином, потребно је да се овим законом обезбеди да се ни на који начин не угрози стабилност финансијских институција и финансијског система у Републици Србији у целини, због чега овим финансијским институцијама није дозвољено да ни на који начин послују с дигиталном имовином, било улагањем у дигиталну имовину или инструменте повезане с дигиталном имовином или коришћењем услуга пружалаца услуга повезаних с дигиталном имовином, било оснивањем или учешћем у власништву или управљању или руковођењу пружалаца услуга повезаних с дигиталном имовином, а наведене забране се односе и на лица повезана с тим финансијским институцијама. Финансијске институције под надзором Народне банке Србије не могу ни прихватати дигиталну имовину као средство обезбеђења. Утврђена су три изузетка од ових забрана: (1) могућност да банке пружају услугу чувања и администрирања дигиталне имовине за рачун корисника дигиталне имовине, али само у делу чувања криптографских кључева, (2) могућност да финансијске институције под надзором Народне банке Србије имају власништво у брокерско-дилерском друштву и организатору тржишта који пружа услуге повезане с дигиталном имовином, осим ако то није дозвољено законом којим се уређује пословање одређене финансијске институције – наведени изузетак је неопходан како би се обезбедило да се брокерско-дилерска друштва и берза укључе на тржиште дигиталне имовине, будући да власништво у њима имају банке и друге финансијске институције под надзором Народне банке Србије, при чему се овим учешћем неће угрозити стабилност пословања тих финансијских институција и стабилност финансијског система у Републици Србији, (3) могућност да Народна банка Србије пропише услове под којима и начин на који финансијске институције под надзором Народне банке Србије могу улагати у дигиталне токене који имају одлике финансијског инструмента или који се користе искључиво у сврху улагања.

У **члану 14.** уређено је пословање правних лица и предузетника у вези с дигиталном имовином. Предвиђено је да се виртуелне валуте не могу уносити као улог у привредно друштво, већ се могу конвертовати (заменити) за новац и као новчани улог уплатити у друштво, док, са друге стране, неновчани улози у привредно друштво могу бити у дигиталним токенима који се не односе на пружање услуга или извршење рада (Комисија утврђује листу ових дигиталних токена). Само у случају ортачких и командитних друштава неновчани улози могу бити и у дигиталним токенима који се односе на пружање услуга или извршење рада. Такође је утврђено да су правна лица и предузетници који имају својство извршног дужника дужни да сарађују са надлежним органима у извршном поступку, укључујући обавезу достављања средстава помоћу којих се приступа дигиталној имовини (нпр. криптографских кључева).

У **члану 15.** је утврђено да Република Србија, Народна банка Србије, Комисија и други надлежни органи и органи јавне власти не гарантују за вредност дигиталне имовине и не

сносе одговорност за било коју евентуалну штету и губитке који настану у вези са обављањем трансакција с дигиталном имовином. Предвиђено је и да су пружаоци услуга повезаних с дигиталном имовином дужни да пре успостављања пословног односа с корисником дигиталне имовине или вршења трансакције с дигиталном имовином тог корисника обавесте о ризицима обављања трансакција с дигиталном имовином, укључујући ризик од делимичног или потпуног губитка новчаних средстава, односно друге имовине, као и о томе да се на трансакције с дигиталном имовином не примењују прописи којима се уређује осигурање депозита или заштита инвеститора, као ни прописи којима се уређује заштита корисника финансијских услуга. То, другим речима, значи да је област дигиталне имовине област у којој корисници морају да буду свесни високих ризика који прате та улагања и могућности да уопште неће моћи да поврате своја улагања, као и да у том случају не могу да захтевају одговорност од државе и њених институција (као нпр. код осигурања депозита код банака или заштите инвеститора на тржишту капитала). Корисници услуга дигиталне имовине немају право ни на заштиту права у посебном поступку који се води ради заштите корисника финансијских услуга, већ располажу у крајњој линији судском заштитом ако сматрају да су им права повређена.

Чланом 16. прописано је да се глава II. Нацрта закона (чл. 16. до 29.) односи на иницијалну понуду дигиталне имовине која се издаје у Републици. Предвиђен је систем по ком је издавање дигиталне имовине, без обзира на то да ли је за њу сачињен и/или одобрен бели папир, дозвољено, али да је оглашавање (односно рекламирање) иницијалне понуде дигиталне имовине дозвољено само у складу са овом главом.

Чланом 17. прописани су случајеви у којима је дозвољено оглашавање иницијалне понуде за коју није одобрен бели папир, и то су, између осталог, случајеви када је иницијална понуда упућена мањем броју од 20 физичких и/или правних лица, када укупна вредност дигиталне имовине коју током периода од 12 месеци издаје један издавалац је мања од 100.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије, и др.

Чланом 18. прописани су основни услови које оглашавање иницијалне понуде дигиталне имовине за коју је одобрен бели папир треба да испуни.

Чланом 19. утврђено је да издавалац дигиталне имовине може да сачини бели папир, али на то није обавезан, с тим што се у случају када бели папир није сачињен или не садржи прописане податке, односно не испуњава друге прописане услове – на оглашавање иницијалне понуде дигиталне имовине на коју се односи тај бели папир примењују одредбе члана 17. Овим чланом утврђене су и основне карактеристике белог папира (прегледност, разумљивост, тачност и др.). Бели папир, ако је сачињен, одобрава надзорни орган, а ако сачињени бели папир нема одобрење надзорног органа, на оглашавање иницијалне понуде дигиталне имовине примењује се члан 17.

Чланом 20. прописана је садржина белог папира, као и да надзорни орган може да пропише додатне услове које бели папир мора да испуни.

Чланом 21. утврђено је која лица су одговорна за тачност и потпуност информација наведених у белом папиру.

Чл. 22. до 25. је прописана процедура одобравања објављивања белог папира, што укључује утврђивање документације која се подноси уз бели папир, као и поступке

одобрења објављивања белог папира, одбацивања захтева за одобрење објављивање белог папира и одбијања тог захтева.

Чланом 26. уређен је додаток белом папиру који се сачињава у случају да у периоду од дана одобрења објављивања белог папира до окончања иницијалне понуде дигиталне имовине настане нова битна нова чињеница, односно утврди се постојање битне грешке или непрецизности у вези са информацијама из белог папира које могу утицати на одлуку о куповини/улагању у дигиталну имовину. На објављивање додатка белом папиру сходно се примењују чл. 19. до 25. који уређују објављивање белог папира. Такође, прописана су и права купаца, односно инвеститора који су купили или уписали дигиталну имовину пре објављивања додатка белом папиру.

Чланом 27. прописан је начин објављивања белог папира након одобрења, што укључује објављивање белог папира на српском језику на интернет презентацији издаваоца. Утврђена је и обавеза надзорног органа да на својој интернет презентацији објављује све беле папире чије објављивање је одобрено или њихов списак са линковима до релевантних делова одговарајућих интернет презентација издавалаца.

Чланом 28. прописан је рок за почетак уписа и уплате дигиталне имовине, као и начин уписа и уплате. Уплата дигиталне имовине може се вршити у новчаним средствима, у дигиталној имовини, и/или у услугама стицаоца те имовине, а упис и уплата дигиталне имовине, као и пренос дигиталне имовине на законите имаоце, врше се у складу са карактеристикама технологије помоћу које је извршено издавање дигиталне имовине. Такође, прописано је и да је издавалац након успешно окончане иницијалне понуде дигиталне имовине дужан да о томе одмах обавести надзорни орган, као и да надзорни орган може ближе уредити поступак уписа и уплате дигиталне имовине.

Чланом 29. уређен је извештај издаваоца о исходу иницијалне понуде, што укључује правило да се извештај објављује на исти начин на који је објављен бели папир, као и обавезу надзорног органа да пропише форму и садржину података које тај извештај треба да садржи.

Чланом 30. прописано је да послове организовања платформе за трговање дигиталном имовином може обављати само пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином који има одговарајућу дозволу. Утврђени су послови које обавља организатор платформе, што, између осталог, обухвата повезивање или олакшавање повезивања различитих интереса трећих лица за куповином, продајом и/или заменом дигиталне имовине на платформи за трговање дигиталном имовином, а у складу са обавезујућим правилима те платформе и на начин који доводи до закључења уговора у вези са дигиталном имовином укљученом у трговање.

Чланом 31. утврђено је да је у Републици Србији дозвољено секундарно трговање дигиталном имовином, без обзира на то да ли је издата у Републици или у иностранству и без обзира на то да ли је за њено издавање одобрен бели папир, као и да је пружање услуга повезаних с том дигиталном имовином дозвољено. Утврђена су и ограничења у погледу оглашавања наведене дигиталне имовине која је издата у Републици за коју није одобрен бели папир у складу са овим законом, као и дигиталном имовином која је издата у иностранству и за коју није одобрен бели папир у складу са овим законом.

Чланом 32. је утврђено да преко платформе за трговање дигиталном имовином у Републици могу да тргују друштва која имају дозволу надзорног органа за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином, као и сва друга правна лица, предузетници и физичка лица.

Чл. 33. и 34. је утврђено да је организатор платформе дужан да обезбеди транспарентност пре и после вршења трансакције, као и услови које мора да испуни да би та транспарентност била обезбеђена.

Чланом 35. је прописано да организатор платформе, ако процени да је то неопходно ради заштите инвеститора или у циљу отклањања ризика у погледу несметаног или стабилног трговања дигиталном имовином, може привремено да обустави трговање дигиталном имовином. Такође, организатор платформе може привремено или трајно да обустави трговање дигиталном имовином, или да искључи дигиталну имовину из трговања ако такво трговање више није у сагласности са правилима организатора платформе. Ако се трговање одређеном дигиталном имовином не обавља у складу с овим законом, или ако је то потребно ради очувања финансијске стабилности, надзорни орган може организатору платформе да наложи да привремено или трајно обустави трговање том дигиталном имовином.

Чланом 36. уведен је либералан регулаторни систем за ОТЦ трговање, према коме је ОТЦ трговање дигиталном имовином у Републици дозвољено, и према коме за законито спровођење тог трговања није неопходно учешће пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином, већ уговорне стране на ОТЦ тржишту могу саме да закључују и спроводе одговарајуће уговоре.

Чланом 37. утврђено је да је коришћење паметних уговора у секундарном трговању дигиталном имовином дозвољено, али уз услов да је пружалац услуга за њихово коришћење прибавио пристанак корисника дигиталне имовине.

Чланом 38. прописано је да се глава IV. Предлога закона (Злоупотребе на тржишту дигиталне имовине – чл. 38. до 51.) односи на активности које се обављају у Републици Србији, а у вези са дигиталном имовином која је укључена у трговање на платформи за трговање дигиталном имовином, односно за коју је одобрено објављивање белог папира или накнадног белог папира.

У **члану 39.** утврђен је појам инсајдерске информације, а ближе су дефинисани и поједини елементи тог појма (попут значајног утицаја на цену дигиталне имовине).

Чланом 40. прописано је да је сваком лицу које поседује инсајдерску информацију забрањено да ту информацију употреби непосредно или посредно при стицању, отуђењу и покушају стицања или отуђења за сопствени рачун или за рачун трећег лица дигиталне имовине на коју се та информација односи, а утврђен је и круг лица, односно трансакција на које се та одредба примењује.

Чланом 41. прописано је ограничење лицима одређеним у члану 40. у погледу откривања инсајдерских информација и чињења истих доступним, односно утврђено је да те информације откривају и чине доступним у оквиру редовног пословања, професије или дужности. Такође, истим лицима је забрањено да препоручују или наводе друго лице да на основу инсајдерске информације стекне или отуђи дигиталну имовину на коју се та информација односи.

У **члану 42.** је утврђено да се одредбе чланова 40. и 41. односе и на друга лица која поседују инсајдерске информације, под условом да знају или је требало да знају да се ради о инсајдерској информацији.

Чланом 43. уређено је да, сама по себи, чињеница да правно лице поседује или је поседовало инсајдерске информације не подразумева да је то лице користило те информације приликом трговања, ако је то правно лице увело, спроводило и одржавало примерене и делотворне унутрашње механизме и поступке којима се спречава злоупотреба инсајдерских информација. Овим чланом је такође уређено шта се сматра одговарајућим унутрашњим механизмима и поступцима.

У **члану 44.** су утврђене обавезе које издавалац дигиталне имовине има у вези са објављивањем инсајдерских информација које се непосредно односе на тог издаваоца, што укључује обавештавање на начин који не доводи јавност у заблуду, који омогућује брз приступ информацији и могућност потпуне, тачне и правовремене оцене те информације. Такође је утврђено да надзорни орган прописује које чињенице би требало узети у обзир при доношењу одлуке о објављивању инсајдерских информација.

У **члану 45.** утврђено је да је издавалац дужан да сваку значајну промену информација из члана 44. овог закона објави одмах након што је до те промене дошло, на исти начин на који је објављена изворна информација.

Чланом 46. је прописано да издавалац може на своју одговорност да одложи јавно објављивање информације из члана 44. овог закона како не би повредио своје оправдане интересе, под условом да то одлагање не би довело јавност у заблуду и да издавалац може да обезбеди поверљивост те информације, али да је дужан да о томе без одлагања обавести надзорни орган.

Чланом 47. је утврђено да је, у случају да издавалац или лице које делује у његово име или за његов рачун открије инсајдерску информацију трећој страни у редовном обављању свог посла, професије или дужности, онда мора да ту информацију у потпуности јасно објави јавности, и то истовремено у случају намерног откривања и без одлагања у случају ненамерног откривања, осим ако лице које је примило ту информацију има обавезу чувања поверљивости тих информација.

Чланом 48. уређен је однос истраживања тржишта и злоупотребе инсајдерских информација, односно предвиђено је да се приликом истраживања тржишта, под прописаним условима, смеју саопштити инсајдерске информације. Истраживањем тржишта сматра се ситуација у којој се једном или више потенцијалних инвеститора врши саопштавање информација пре трансакције, како би се проценио интерес потенцијалних инвеститора за могућу трансакцију и њене услове, као што је потенцијални обим или цена. Прописано је и која лица могу да користе описани изузетак, као и обавезе које морају да буду испуњене након коришћења изузетка.

Чланом 49. прописане су радње које представљају манипулације на тржишту. Те радње обухватају пружање неистинитих или обмањујућих сигнала или информација о понуди, тражњи или цени дигиталне имовине путем закључивања трансакција и давања налога за трговање дигиталном имовином, употребљавање фиктивних поступака приликом трговања, ширење неистинитих информација путем медија, укључујући интернет, и др.

Када је у питању ширење информација прописан је изузетак у погледу новинара који обављају своју делатност, а предвиђено је и да надзорни орган ближе уређује поступке који се могу сматрати манипулацијама на тржишту и обавезе надзорних органа и пружалаца услуга повезаних с дигиталном имовином у циљу спречавања и откривања тих манипулација.

Чланом 50. утврђено је да су манипулације на тржишту из члана 49. забрањене, као и да су лица која учествују у манипулацијама на тржишту солидарно одговорна за штету која настане као последица манипулација на тржишту.

Прописане су и обавезе организатора платформе за трговање дигиталном имовином у погледу откривања и спречавања манипулација на тој платформи.

Чланом 51. прописано је да су пружаоци услуга повезаних с дигиталном имовином обавезни да на основу њима доступних података, обавесте надзорни орган о случајевима за које оправдано сумњају да представљају злоупотребе на тржишту.

Чланом 52. утврђено је да пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином мора имати правну форму привредног друштва у смислу закона којим се уређују привредна друштва, што значи да пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином може да буде основан и у форми ортакчког или командитног друштва, а не само у форми друштва капитала.

Чланом 53. уређен је однос између овог закона и закона којим се уређују привредна друштва у погледу пословања пружалаца услуга повезаних с дигиталном имовином, те је прописано да се на њихово пословање супсидијарно примењују одредбе закона којим се уређују привредна друштва.

У **члану 54.** утврђен је минимални капитал који мора имати привредно друштво које подноси захтев за давање дозволе за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином, а у зависности од врсте услуге коју намерава да пружа. Минимални капитал може бити новчани и неновчани (нпр. у софтверу), с тим да најмање половина минималног капитала мора бити уписана и уплаћена у новцу. У овом члану је утврђена и обавеза одржавања капитала пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином током његовог пословања, а ради стабилног и сигурног пословања и испуњења обавеза према својим повериоцима.

Чланом 55. ближе је уређено пружање саветодавних услуга. Пружалац саветодавних услуга није дужан да за пружање тих услуга прибави дозволу надзорног органа, али је дужан да то саопшти сваком свом кориснику, као и да ту информацију истакне на својој интернет презентацији. Пружање саветодавних услуга је једна од делатности које су непосредно повезане са пружањем услуга повезаних с дигиталном имовином из члана 4. овог закона, тако да пружалац саветодавних услуга може и да пружа услуге повезане с дигиталном имовином, али само ако испуни услове за пружање тих услуга прописане овим законом и добије дозволу надзорног органа за пружање тих услуга у складу са овим законом.

У **члану 56.** уређено је подношење захтева за добијање дозволе за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином и утврђени су подаци и документација који се подносе уз тај захтев. Предвиђено је и да банка која намерава да пружа услугу чувања и администрирања дигиталне имовине за рачун корисника дигиталне имовине у делу чувања криптографских кључева није дужна да прибавља дозволу у складу са овим законом за пружање те услуге, већ је дужна да, најкасније 30 дана пре почетка, односно престанка

пружања те услуге, Народну банку Србије обавести о намери почетка или престанка пружања те услуге, као и да јој уз обавештење о намери почетка пружања те услуге достави документацију таксативно наведену у овом члану која се односи на пружање ове услуге а коју Народна банка Србије, као супервизор, већ не поседује. У овом члану је утврђен и основ за доношење прописа надзорних органа којима ће се ближе уредити услови и начин давања дозволе за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином, а тим прописима надзорни орган може прописати и додатну документацију која се доставља уз захтев за давање те дозволе.

У **члану 57.** уређено је одлучивање надзорног органа о захтеву за давање дозволе за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином. Предвиђено је да надзорни орган одлучује о овом захтеву у року од 60 дана од дана пријема уредног захтева и да у решењу о давању дозволе за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином, надзорни орган наводи које услуге пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином је овлашћен да пружа. Такође, прописани су разлози због којих ће надзорни орган одбити захтев за давање дозволе за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином. Ако надзорни орган одбије овај захтев, подносилац тог захтева не може поднети нови захтев за давање дозволе за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином у року од годину дана од дана доношења решења надзорног органа како би се обезбедила уштеда ресурса, ефикасност и озбиљност при подношењу захтева за добијање дозволе.

У **члану 58.** је утврђена обавеза пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином да поднесе захтев за допуну дозволе за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином, ако након добијања те дозволе намерава да пружа и услуге повезане с дигиталном имовином које нису утврђене у раније датој дозволи и на тај поступак сходно се примењују друге одредбе којима се уређује давање те дозволе (услови, рок за одлучивање, минимални капитал, разлози за одбијање захтева и др).

Чланом 59. прописано је да ако после давања дозволе за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином дође до промене чињеница и околности на основу којих је та дозвола дата, пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином је дужан да о томе обавести надзорни орган и да истовремено достави надзорном органу измењену документацију и податке, при чему је дужан и да у обавештењу ближе опише природу и обим насталих промена.

Чланом 60. утврђени су услови (*fit&proper* критеријуми) које морају испунити чланови управе пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином (директор, извршни директор, члан извршног одбора, као и законски заступник ортачког и командитног друштва, односно треће лице на које је пренето овлашћење за пословођење у ортачком и командитном друштву), као и лице које ће непосредно руководити пословима пружања услуга повезаних с дигиталном имовином (руководилац пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином). Пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином дужан је да прибави сагласност надзорног органа на избор члана управе и руководиоца тог пружаоца, као и да надзорни орган обавести о разрешењу, односно оставци члана управе или руководиоца тог пружаоца најкасније наредног дана од дана тог разрешења, односно оставке.

Чланом 61. уређен је поступак давања сагласности на избор члана управе и руководиоца пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином. О давању ове сагласности надзорни орган одлучује у року од 30 дана од дана пријема уредног захтева за давање те сагласности.

Чланом 62. уређени су услови и поступак повлачења сагласности на избор члана управе и руководиоца пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином. Предвиђено је и да је управа пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином дужна да, најкасније у року од 30 дана од дана достављања решења којим се повлачи сагласност, достави надзорном органу захтев за давање сагласности на именовање новог члана управе, односно руководиоца.

Чланом 63. је предвиђено да је пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином дужан да у време давања дозволе и током пословања испуњава услове кадровске и организационе оспособљености и техничке опремљености прописане актом надзорног органа, укључујући и поседовање система обраде података и одржавање континуитета и правилности у пружању услуга и обављању активности. Прописане су и посебне обавезе за привредно друштво које обавља делатност организатора платформе за трговање дигиталном имовином.

Чланом 64. уређени су општи акти пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином (статут, односно оснивачки акт и правила пословања друштва). Предвиђено је да надзорни орган даје претходну сагласност на опште акте пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином, као и на измене и/или допуне тих општих аката.

Чланом 65. утврђени су услови подобности које мора да испуни лице са квалификованим учешћем у пружаоцу услуга повезаних с дигиталном имовином.

Чланом 66. уређена је претходна сагласност надзорног органа за стицање, односно увећање квалификованог учешћа. Лице које намерава да стекне квалификовано учешће у пружаоцу услуга повезаних с дигиталном имовином, или да га увећа тако да стекне од 20% до 30%, више од 30% до 50% или више од 50% гласачких права или капитала у том пружаоцу, односно тако да постане његово матично друштво – дужно је да прибави претходну сагласност надзорног органа за ово стицање, односно увећање, а надзорни орган одлучује о захтеву за давање ове сагласности у року од 30 дана од дана пријема уредног захтева. Наведено лице је дужно да стекне, односно увећа квалификовано учешће у пружаоцу услуга повезаних с дигиталном имовином најкасније у року од годину дана од дана достављања позитивног решења, у противном добијена сагласност престаје да важи или даље важи али само за ниво стеченог, односно увећаног квалификованог учешћа.

Чланом 67. уређује се заједничко наступање код стицања, односно увећања квалификованог учешћа у пружаоцу услуга повезаних с дигиталном имовином, тј. прописује се у којим ситуацијама се сматра да лица наступају као један стицалац (примера ради, ако је реч о правном лицу и лицима која учествују у управљању или руковођењу тим правним лицем или другим правним лицем с којим је то правно лице блиско повезано, или ако је реч о физичким лицима која се сматрају повезаним лицима у смислу закона којим се уређују привредна друштва, и др.). Такође, прописано је и да ради стицања, односно увећања квалификованог учешћа у пружаоцу услуга повезаних с дигиталном имовином, лице наступа као један стицалац с другим лицем и када између њих не постоји нека од претходно поменутих веза али свако то лице наступа као један стицалац с трећим истим лицем, и то на неки од претходно утврђених начина.

Чланом 68. је предвиђено да је правно лице које намерава да пружа услуге повезане с дигиталном имовином дужно да при подношењу захтева за давање дозволе за пружање тих услуга, као и на захтев надзорног органа, достави списак сарадника лица која стичу

квалификовано учешће, члана управе и руководиоца пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином, као и стварног власника пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином, с доказима о неосуђиваности сарадника, ради процене њихове пословне репутације. Овим чланом се утврђује појам сарадника и прецизира се шта се сматра доказом о неосуђиваности на основу којег се процењује пословна репутација сарадника наведених лица.

Чланом 69. утврђени су услови под којим брокерско-дилерска друштва и организатор тржишта могу да пружају услуге повезане с дигиталном имовином. Предвиђено је да брокерско-дилерско друштво и организатор тржишта (берза) који имају дозволу Комисије у складу са законом којим се уређује тржиште капитала приликом подношења захтева за давање дозволе за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином не подносе надзорном органу документацију коју су му већ поднели у складу са законом којим се уређује тржиште капитала а која се не мења због подношења захтева за давање дозволе за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином (нпр. решење о упису у регистар привредних субјеката, подаци о члановима управе, подаци о лицима с квалификованим учешћем, доказ о поседовању минималног капитала и сл.). Овим чланом је предвиђено и да су брокерско-дилерско друштво и организатор тржишта дужни да обезбеде техничку, кадровску и организациону одвојеност обављања послова за које имају дозволу у складу са законом којим се уређује тржиште капитала од обављања послова за које имају дозволу у складу са овим законом, као и да послове за које имају дозволу у складу са овим законом обављају на начин који не угрожава стабилност и сигурност дела њиховог пословања који се односи на обављање послова за које имају дозволу у складу са законом којим се уређује тржиште капитала, нити отежава вршење надзора у складу са тим законом.

У **члану 70.** утврђено је да је пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином дужан да пре подношења пријаве за упис промене пословног имена и седишта у регистар привредних субјеката обавести надзорни орган о промени коју врши.

Чланом 71. уређене су статусне промене пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином. Предвиђено је да је пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином који учествује у статусној промени дужан да пре подношења пријаве за упис те статусне промене у регистар привредних субјеката добије сагласност надзорног органа за ту статусну промену, што важи како за пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином који по спроведеној статусној промени наставља да постоји и да пружа услуге повезане с дигиталном имовином (нпр. у случају статусне промене издвајања), тако и за пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином на којег се статусном променом преносе имовина и обавезе другог пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином (нпр. у случају статусне промене припајања другом пружаоцу услуга повезаних с дигиталном имовином). О захтеву за давање ове сагласности надзорни орган одлучује у року од 60 дана од дана пријема уредног захтева. С друге стране, ако се статусном променом оснива ново привредно друштво или се имовина и обавезе преносе на постојеће друштво које нема дозволу за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином, онда се примењују одредбе овог закона које се односе на давање дозволе за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином (нпр. у случају статусне промене поделе уз оснивање нових привредних друштава или статусне промене припајања привредном друштву које нема дозволу за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином).

Чланом 72. предвиђено је да надзорни органи у електронском облику воде регистре пружалаца услуга повезаних с дигиталном имовином, у које се уписују подаци о пружаоцима услуга повезаних с дигиталном имовином који имају дозволу надзорног органа за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином и огранцима пружалаца услуга повезаних с дигиталном имовином у страним државама, односно пружаоцима услуга повезаних с дигиталном имовином који на основу сагласности надзорног органа ове услуге пружају непосредно у страни држави. Подаци из ових регистара се објављују на интернет презентацијама надзорних органа, као и на посебном веб порталу из члана 9. став 1. овог закона, и редовно се ажурирају.

У **члану 73.** утврђени су случајеви у којима престаје да важи дозвола за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином, а то су: (1) када надзорни орган донесе решење о одузимању те дозволе; (2) када је пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином брисан из регистра привредних субјеката услед статусне промене; (3) када је отворен стечајни поступак или покренут поступак принудне ликвидације над пружаоцем услуга повезаних с дигиталном имовином.

У **члану 74.** утврђена је примена прописа којима се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма, као и прописа којима се уређује ограничење располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење, на пружаоце услуга повезаних с дигиталном имовином, а овим законом, у члану 75, утврђене су и посебне обавезе тих пружалаца у вези са спречавањем прања новца и финансирања тероризма. Предвиђено је и да се дигитална имовина, односно виртуелна имовина сматра имовином, приходом или другом одговарајућом вредношћу у смислу прописа којима се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма и прописа којима се уређује ограничење располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење, што је обавеза утврђена Препоруком 15 FATF-а.

У **члану 75.** утврђује се обавеза пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином да предузима радње и мере за спречавање и откривање прања новца и финансирања тероризма прописане законом којим се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма. Такође, утврђена је обавеза пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином да успостави пословни однос са сваким корисником дигиталне имовине, осим у случајевима утврђеним Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма.

Чланом 76. утврђена су начела сигурног и доброг пословања пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином. Предвиђено је да је пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином дужан да корисницима или потенцијалним корисницима пружи одговарајуће информације на начин који је разумљив просечном кориснику дигиталне имовине који је физичко лице, како би ти корисници могли да схвате природу и ризике у вези са услугама које пружа пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином, као и ризике везане за улагање у дигиталну имовину, при чему се ове информације могу пружати у стандардизованој форми.

У **члану 77.** утврђени су поступци и механизми за заштиту права корисника дигиталне имовине како би се спречило коришћење дигиталне имовине корисника за рачун пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином.

У **члану 78.** утврђени су захтеви које је пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином који држи новчана средства, односно дигиталну имовину корисника, дужан да

испуни ради заштите права својих корисника. Посебно је уређена заштита новчаних средстава која је пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином примио од корисника дигиталне имовине или његовог пружаоца платних услуга у вези са извршењем трансакције с дигиталном имовином, која је тај пружалац услуга дужан да држи на рачуну код банке одвојено од сопствених средстава. Новчана средства корисника, као и дигитална имовина коју пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином чува и којом администрира за рачун корисника, укључујући и средства која су у поступку преноса, нису у власништву и не улазе у имовину пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином, не могу се користити за плаћање обавеза тог друштва према повериоцима нити бити предмет принудне наплате и извршења које се спроводи над тим пружаоцем услуга повезаних с дигиталном имовином, и не улазе у стечајну или ликвидациону масу тог пружаоца услуга.

У **члану 79.** утврђено је да пружаоци услуга повезаних с дигиталном имовином који имају дозволу за пружање услуге куповине и продаје дигиталне имовине за готов новац и/или средства на рачуну и/или електронски новац, услуге замене дигиталне имовине за другу дигиталну имовину и услуге прихватања/преноса дигиталне имовине – могу примати новчана средства корисника дигиталне имовине искључиво ради извршења трансакције с дигиталном имовином. Ови пружаоци услуга дужни су да примљена новчана средства пренесу примаоцу тих средстава најкасније наредног пословног дана од дана пријема тих новчаних средстава. Утврђена су и два изузетка од овог правила: (1) у случају преноса новчаних средстава у складу са прописима којима се уређује девизно пословање, у ком случају је пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином дужан да у наведеном року иницира пренос тих новчаних средстава примаоцу тих средстава, ако није могуће да и поред разумних мера које је предузео у том року изврши њихов пренос; (2) на основу изричите сагласности корисника дигиталне имовине, у ком случају пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином може новчана средства пренети примаоцу тих средстава у року од три пословна дана од дана пријема тих новчаних средстава, при чему је дужан да обезбеди одговарајући запис те сагласности. У свим наведеним случајевима, пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином је дужан да примљена новчана средства врати пошљаоцу тих средстава ако у одговарајућем року не изврши, односно не иницира њихов пренос. Овим чланом је изричито утврђено да се примљена новчана средства не сматрају депозитом у смислу закона којим се уређују банке нити електронским новцем.

У **члану 80.** утврђено је да су пружаоци услуга повезаних с дигиталном имовином који имају дозволу за пружање услуге пријема, преноса и извршења налога који се односе на куповину и продају дигиталне имовине за рачун трећих лица, услуге управљања портфолиом дигиталне имовине и услуге организовања платформе за трговање дигиталном имовином овлашћени да отворе новчани рачун корисника дигиталне имовине код банке који је одвојен од новчаног рачуна пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином, при чему посебна сагласност корисника или овлашћење за отварање рачуна са новчаним средствима није неопходна. Ово овлашћење има и пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином који пружа услугу чувања и администрирања дигиталне имовине за рачун корисника дигиталне имовине и са тим повезане услуге, али искључиво у сврху примања уплата везаних за дигиталну имовину и преноса тих средстава кориснику дигиталне имовине. Средства с новчаног рачуна корисника дигиталне имовине пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином може да користи само за плаћање обавеза у вези са услугама за које има дозволу надзорног органа.

У **члану 81.** утврђене су обавезе пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином у вези са извршавањем налога корисника дигиталне имовине. Пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином је дужан да установи мере и системе за брзо, поштено и ефикасно извршавање налога корисника дигиталне имовине у односу на налоге осталих корисника дигиталне имовине или тог пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином. Такође, дужан је да води књигу налога у електронском облику. Пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином налоге може да прима у својим пословним просторијама или путем телекомуникационих или других електронских средстава, ако је то предвиђено уговором са тим корисником. Предвиђено је и у којим случајевима је пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином дужан да одбије извршење налога.

У **члану 82.** утврђено је да је пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином дужан да са корисником дигиталне имовине закључи уговор којим се утврђују права и обавезе уговорних страна, као и остали услови под којима пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином пружа услуге, с тим што права и обавезе уговорних страна могу бити уређена и упућивањем на опште услове пословања тог пружаоца и правна и друга документа која су лако доступна кориснику. Овај уговор се закључује у писаној форми (што по правилу у овој ситуацији неће подразумевати писмену форму на папиру, већ у електронском облику), укључујући и закључење уговора на трајном носачу података коришћењем средстава комуникације на даљину (интернет, електронска пошта и сл.). Предвиђено је и да је пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином дужан да омогући својим корисницима увид у измене својих општих аката најмање седам дана пре почетка примене тих измена.

У **члану 83.** уређено је поступање пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином по приговорима корисника дигиталне имовине. Наиме, пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином је дужан да на својој интернет презентацији објави информације о поступку подношења приговора, као и да на приговоре корисника одговори у разумном року који не може бити дужи од 15 дана од дана пријема приговора.

У **члану 84.** утврђени су обавеза вођења евиденције и извештавање пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином.

Чланом 85. успоставља се евиденција привредних субјеката који су имаоци виртуелних валута, коју ће у електронском облику да води Народна банка Србије. У ову евиденцију пружаоци услуга повезаних с виртуелним валутама достављају податке о правним лицима и предузетницима који су код њих користили услуге повезане с виртуелним валутама, укључујући и све адресе виртуелних валута које су ти корисници користили за извршење трансакције с виртуелним валутама. Правна лица и предузетници са седиштем у Републици Србији који нису користили услуге повезане с виртуелним валутама код пружаоца услуга повезаних с виртуелним валутама имају обавезу тзв. самопријављивања Народној банци Србији у складу са овим чланом. Наиме, и у складу са Петом директивом о спречавању прања новца је утврђено да би надлежни национални органи требало да успоставе механизме за прибављање података на основу којих се може повезати идентитет корисника виртуелне валуте са адресом виртуелне валуте, ради сузбијања ризика повезаних са анонимношћу. Такође је предвиђено да би требало омогућити корисницима виртуелних валута да се сами пријаве националном надлежном органу. Успостављањем ове евиденције онемогућава се и тзв. *tipping off*, тј. дојава лицу за које се сумња да се бави прањем новца или финансирањем тероризма да је под истрагом надлежних органа, како се не би угрозила или ометала та истрага.

Чланом 86. утврђене су обавезе пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином, чланова управе, руководиоца, прокуриса и запослених или радно ангажованих лица да приликом обављања делатности, односно послова, у оквиру својих дужности поступају савесно и поштено, у складу са правилима струке; да поступају у најбољем интересу корисника дигиталне имовине, односно учесника у трговању, као и да штите интегритет тржишта дигиталне имовине; да успостављају процесе и ефикасно користе средства потребна за уредно обављање делатности; да предузимају све разумне мере како би се избегли сукоби интереса, а ако се ти сукоби не могу избећи, да осигурају да се према корисницима дигиталне имовине, односно учесницима у трговању поступа поштено; као и да се придржавају одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона, тако да раде у интересу корисника дигиталне имовине, односно учесника у трговању, као и интегритета тржишта дигиталне имовине.

У **члану 87.** уређена је тајност података. Пословном тајном сматрају се подаци до којих је у току пословања дошао пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином, а односе се на корисника тих услуга, укључујући и податке о његовој личности, као и податке о трансакцији с дигиталном имовином, осим оних који су учињени јавно доступним. Изузетно, обвезник чувања пословне тајне може трећим лицима саопштити или доставити ове податке, односно омогућити приступ тим подацима: ако је лице на које се ови подаци односе дало свој претходни писмени приставак; затим ако то захтева надзорни орган или друго регулаторно тело у Републици за потребе вршења надзора или ради обављања послова из овог или другог закона; на основу одлуке или захтева надлежног суда; за потребе министарства надлежног за унутрашње послове, органа надлежног за борбу против организованог криминала и органа надлежног за спречавање прања новца, у складу с прописима; за потребе пореске управе; у вези са имовинским поступком, на основу захтева стараоца имовине или конзуларних представништава страних држава, после подношења писмених докумената којима се доказује оправдани интерес тих лица; на захтев страног регулаторног тела, у складу са законом; у вези са поступком извршења или обезбеђења на имовини корисника дигиталне имовине, на основу захтева суда, извршитеља или другог надлежног органа у том поступку; ако је то у другим случајевима прописано овим или другим законом. Пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином има право да те податке саопшти, односно достави судији за претходни поступак, јавном тужиоцу и судовима, односно другим органима који врше јавноправна овлашћења – искључиво ради заштите својих права, у складу са законом.

У **члану 88.** предвиђено је да су пружаоци услуга повезаних с дигиталном имовином дужни да при прикупљању и обради података о личности поступају у складу с прописима којима се уређује заштита података о личности.

У **члану 89.** утврђено је да је пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином дужан да вођење пословних књига, признавање и вредновање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање информација из финансијских извештаја, као и интерну ревизију, врши у складу са законима којима се уређују рачуноводство и ревизија, ако овим законом није другачије прописано. Пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином који пружа услуге повезане са виртуелним валутама дужан је да одвојено евидентира пословне промене које се односе на услуге повезане с виртуелним валутама у односу на услуге повезане с другом дигиталном имовином и у односу на све друге делатности које обавља.

У **члану 90.** утврђују се обавеза пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином да обезбеди ревизију својих финансијских извештаја у складу са законом којим се уређује ревизија и овим законом, као и обавеза спољног ревизора који обавља ту ревизију да надзорни орган обавештава о свим битним околностима и чињеницама које могу бити од значаја за надзор над пословањем тог пружаоца услуга.

У **члану 91.** прописује се обавеза достављања појединачних финансијских извештаја пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином (као и консолидованих финансијских извештаја ако је дужан да их саставља) са извештајем спољног ревизора надзорном органу, у року од 30 дана од дана достављања тих извештаја у складу са законом којим се уређује рачуноводство.

У **члану 92.** предвиђено је да је пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином дужан да успостави, одржава и унапређује поуздане, ефикасне и свеобухватне системе управљања и унутрашњих контрола који обезбеђују одговорно и поуздано управљање тим пружаоцем услуга повезаних с дигиталном имовином.

Чланом 93. дата је могућност пружаоцу услуга повезаних с дигиталном имовином да повери обављање појединих оперативних послова повезаних с пружањем услуга повезаних с дигиталном имовином трећем лицу (нпр. послови информационих технологија). У овом члану утврђени су и услови под којима тај пружалац услуга може поверити обављање појединих оперативних послова трећем лицу. Пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином је дужан да о намераваном поверавању претходно обавести надзорни орган, најкасније 30 дана пре дана намераваног поверавања. Такође, дужан је да надзорном органу обезбеди, у оквиру својих могућности, вршење надзора над лицем коме је поверио обављање појединих оперативних послова (уважава се чињеница да у одређеним случајевима могућност вршења овог надзора може бити отежана или онемогућена због околности на које пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином не може да утиче), као и да надзорном органу обезбеди увид у пословне књиге и другу документацију и податке настале у вези са обављањем ових послова, а којима то лице располаже. Пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином одговара за законито пословање лица коме је поверио обављање појединих оперативних послова.

Чланом 94. предвиђено је да пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином може пружати услуге повезане с дигиталном имовином у иностранству или преко огранка или непосредно, а у оба случаја је дужан да прибави сагласност надзорног органа. Између осталог, пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином мора да докаже надзорном органу да су прописи стране државе у којој оснива огранак, односно непосредно пружа услуге повезане с дигиталном имовином, усклађени са међународним стандардима у области спречавања прања новца и финансирања тероризма, нарочито у области која се односи на дигиталну имовину и обавезе пружалаца услуга повезаних с дигиталном имовином, као и да не постоје сметње да надзорни орган спроводи надзор над пословањем огранка у иностранству у којој оснива огранак, односно непосредним пружањем услуга повезаних с дигиталном имовином у одређеној иностранству држави.

Чланом 95. утврђено је да је пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином дужан да у сваком тренутку послује у складу са организационим, кадровским, техничким и другим захтевима утврђеним овим законом и другим прописима.

У **члану 96.** утврђено је да пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином који има дозволу за пружање услуге пријема, преноса и извршења налога који се односе на куповину и продају дигиталне имовине за рачун трећих лица, услуге управљања портфолиом дигиталне имовине и услуге организовања платформе за трговање дигиталном имовином може својим корисницима да позајмљује новчана средства или дигиталну имовину, али искључиво ради финансијског леверица за трговање дигиталном имовином, у складу са уговором с тим корисником. Финансијски левериц је свака метода помоћу које корисник дигиталне имовине може да повећава изложеност дигиталној имовини намењеној трговању, било позајмљивањем новчаних средстава или дигиталне имовине, било заузимањем позиција са финансијском имовином или дериватима у које је уграђен финансијски левериц, или на други начин од пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином. Позајмљивање новчаних средстава и дигиталне имовине пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином може да врши искључиво из своје имовине, не и из имовине корисника. Пружалац услуге пријема, преноса и извршења налога који се односе на куповину и продају дигиталне имовине за рачун трећих лица који намерава да својим корисницима позајмљује новчана средства и дигиталну имовину у складу са овим чланом, дужан је да претходно повећа свој минимални капитал до износа од 50.000 евра у динарској противвредности и да одржава тај износ капитала.

У **члану 97.** ближе је уређено пружање услуге прихватања/преноса дигиталне имовине. Наиме, утврђено је да се прихватање дигиталне имовине у замену за продату робу и/или пружене услуге у трговини на мало може вршити искључиво преко пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином који има дозволу за пружање услуге прихватања/преноса дигиталне имовине, као и да је прихватање и/или пренос дигиталне имовине непосредно са потрошача на трговца забрањено. Ова услуга се пружа трговцу у трговини на мало, који је, ако намерава да својим потрошачима понуди могућност плаћања робе и/или услуга у дигиталној имовини, дужан да претходно ангажује специјализованог пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином који има дозволу надзорног органа за пружање ове услуге, који ће да прихвата дигиталну имовину од потрошача у замену за продату робу и/или пружене услуге, замењује је за одговарајући износ динара и трговцу да преноси искључиво динаре на текући рачун а не дигиталну имовину. С тим у вези, корисничко искуство биће исто као да се плаћање робе и/или услуга врши у дигиталној имовини, а испоштоваће се важећи прописи о обавези извршавања свих новчаних обавеза у Републици Србији у динарима и обавези пословања правних лица и предузетника преко текућег рачуна, јер ће трговац да прима искључиво динаре на свој текући рачун, а не дигиталну имовину.

Чланом 98. уређен је уговор о залози на дигиталној имовини и прописани су његови обавезни елементи, а недвосмислено је дозвољено и извршавање залог коришћењем паметних уговора. Надзорни орган може да пропише и додатне обавезне елементе уговора о залози на дигиталној имовини, као и посебна правила којима се уређује извршавање уговора о залози на дигиталној имовини коришћењем паметног уговора.

Чланом 99. уређено је стицање заложног права, при чему је прописано да се заложно право стиче уписом у регистар заложног права који води пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином који има дозволу надзорног органа за вођење регистра заложног права на дигиталној имовини, као и за чување и администрирање дигиталне имовине за рачун корисника и са тим повезане услуге.

Прописано је да је услов за упис заложног права на дигиталној имовини у регистар заложног права то да је дигитална имовина која је предмет заложног права претходно поверена на чување и администрирање пружаоцу услуга повезаних са дигиталном имовином који има дозволу за вођење регистра заложног права на дигиталној имовини. Осим ако је другачије уређено уговором о залози, пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином који води регистар заложног права на дигиталној имовини у који се уписује заложно право је дужан да у исто време са уписом заложног права онемогући даље располагање заложеном дигиталном имовином, као и да обезбеди да заложеном дигиталном имовином није могуће располагати све до намирења обезбеђеног потраживања, односно брисања заложног права.

На тај начин је онемогућено да залогодавац спречи наплату потраживања тако што би заложена дигиталну имовину пребацио на неку недоступну адресу дигиталне имовине.

Чланом 100. прописано је да се поверилац чије је заложно право уписано у регистар заложног права може наплатити из вредности предмета заложног права пре осталих поверилаца, ако му његово потраживање не буде исплаћено у целости.

Чланом 101. утврђено је да се заложним правом може обезбедити новчано потраживање у домаћој или иностраној валути у складу са законом, као и неновчано потраживање изражено у дигиталној имовини. Предвиђено је и да се заложним правом обезбеђује одређен износ главног потраживања, дужна камата и трошкови остварења наплате потраживања, као и да се заложним правом могу обезбедити и будућа, као и условна потраживања.

Чланом 102. прописано је да се у случају стечајног поступка над имовином залогодавца на намирење из вредности предмета заложног права примењују правила закона којим се уређује стечај, осим ако није другачије прописано овим законом.

У **члану 103.** је утврђено да је заложни поверилац, у смислу закона којим се уређује стечај, различити поверилац који је стекао заложно право у складу са овим законом.

Чланом 104. је утврђена могућност да заложни поверилац, или више њих, посебним пуномоћјем овласте треће лице да предузима правне радње ради заштите и намирења обезбеђеног потраживања, а уређен је и правни положај тог лица у односу на залогодавца.

Чланом 105. утврђено је да је залогодавац, у смислу овог закона, лице које има право својине на дигиталној имовини или својство имаоца дигиталне имовине којом може слободно располагати, пру чему залогодавац може бити дужник или треће лице.

Чланом 106. утврђено је да залогодавац има право да употребљава заложеноу дигиталну имовину у складу са њеном уобичајеном наменом, као и да, ако дигитална имовина која је предмет заложног права даје плодове, прибира те плодове. Такође је утврђено да се то право може модификовати одредбама уговора о залози на дигиталној имовини. Право на употребу се, у практичном смислу, пре свега односи на инвестиционе токене.

Чланом 107. предвиђено је да залогодавац може да заложити дигиталну имовину на којој је већ успостављено заложно право, ако уговором о залози на дигиталној имовини није другачије утврђено.

Чланом 108. прописано је да се уговором о залози на дигиталној имовини може утврдити да заложни поверилац има право да у тренутку доспелости потраживања, под условом да заложена дигитална имовина има тржишну цену, по тој тржишној цени дигиталну имовину

задржи за себе. Такође, прописано је да се заложни поверилац и залогодавац могу споразумети да ће поверилац моћи да предмет заложног права по одређеној цени задржи за себе у тренутку доспелости потраживања. Циљ омогућавања ове врсте наплате из заложене дигиталне имовине јесте да дигитална имовина постане атрактивно средство обезбеђења.

Чланом 109. утврђен је редослед заложних права, односно утврђено је да заложни поверилац има право да из цене постигнуте продајом предмета заложног права наплати своје потраживање пре осталих поверилаца залогодавца, осим ако није другачије одређено овим законом. Ако је исти предмет заложног права, у складу са овим законом, заложен већем броју поверилаца, редослед исплате њихових потраживања из вредности тог предмета одређује се према времену (дан, час и минут) пријема захтева за упис заложног права у регистар заложних права. Прописано је и да се утврђивање реда првенства за обезбеђење потраживања по основу јавних прихода или других потраживања Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе врши на начин изложен у претходном пасусу.

Чланом 110. утврђено је да заложни поверилац у тренутку доспелости стиче право да из вредности предмета заложног права намири своје главно потраживање, камату и трошкове око остварења наплате потраживања. Такође је утврђено да је заложни поверилац дужан да вишак вредности изнад износа потраживања добијен након намирења из предмета заложног права исплати залогодавцу наредног радног дана.

Чланом 111. прописано је да је залогодавац дужан да сарађује са заложним повериоцем у поступку намирења повериоцевог потраживања из предмета заложног права.

Чланом 112. утврђене су дужности залогодавца, укључујући његову обавезу да трпи да се заложни поверилац намири из вредности предмета заложног права.

Чланом 113. прописано је да заложни поверилац може приступити продаји предмета заложног права по доспелости обезбеђеног потраживања, и уређен је поступак продаје, што обухвата и јавну продају путем надметања. Такође је утврђено да дужник може пуноважно да испуни дуг у било које време пре продаје заложене дигиталне имовине, као и да залогодавац у истом року може, иако није дужан, да испуни обавезу дужника.

Чланом 114. утврђено је да савесно лице које купи предмет заложног права на јавној продаји, стиче право својине на том предмету без терета, као и да се право својине које је савесни купац стекао не може се оспоравати због евентуалних пропуста у поступку продаје. Наведене одредбе примењују се и на друге врсте продаја у поступку намирења, ако је лице купило предмет заложног права по тржишној цени или по цени по којој би га продао разуман и пажљив човек, чувајући интересе дужника и залогодавца.

Чланом 115. утврђено је да се заложни поверилац може намирити из вредности заложене дигиталне имовине и после застарелости његовог потраживања.

Чланом 116. уређен је начин престанка заложног права. Заложно право може престати заједно са престанком потраживања заложног повериоца, односно исплатом дуга или на други начин, ако дигитална имовина престане да постоји, или ако дође до јавне продаје или друге продаје заложене дигиталне имовине. Предвиђено је и да се брисање заложног права из регистра заложног права на дигиталној имовини може тражити и када се заложни поверилац одрекне заложног права у писменој форми, када се својство заложног повериоца

стекне у истом лицу са својством дужника, као и када заложни поверилац стекне право својине на заложеној дигиталној имовини.

Чланом 117. уређени су регистри заложног права на дигиталној имовини, које воде пружаоци услуга повезаних с дигиталном имовином који за то имају дозволу надзорног органа, а у које се, у складу са овим законом, уписују заложна права на дигиталној имовини. Прописано је да се регистри заложног права на дигиталној имовини морају водити транспарентно и ажурно, као и да надзорни орган на својој интернет презентацији објављује списак свих пружалаца услуга повезаних с дигиталном имовином који воде регистар заложног права на дигиталној имовини.

Чланом 118. уређена је садржина регистра заложног права, који између осталог садржи податке о залогодавцу и дужнику, када то нису иста лица, као и податке о заложном повериоцу или овлашћеном лицу, податке којима се ближе одређује дигитална имовина која је предмет заложног права, податке о износу обезбеђеног потраживања, односно податке о највишем износу будућих или условних потраживања, и др.

Чланом 119. уређено је да се у регистар залог уписују се забележка спора по тужби за брисање заложног права или другог спора у вези са заложним правом, као и да се уз захтев за брисање забележке спора прилаже правоснажна одлука суда или поравнање којим је предметни спор окончан. Предвиђено је и да надзорни орган може прописати и друге случајеве у којима долази до брисања забележке спора.

Чланом 120. је прописан рок чувања документације на основу које је извршен упис података у регистар заложног права на дигиталној имовини, односно на основу које је заложно право брисано, и тај рок износи пет година од дана престанка заложног права.

Чланом 121. уређена је фидуција на дигиталној имовини. Прописано је да је фидуција на дигиталној имовини дозвољена и уређене су две врсте фидуције на дигиталној имовини. Прва врста се односи на коришћење фидуције ради обезбеђења потраживања, и у том смислу се фидуција може сматрати једним од најефектнијих средстава обезбеђења.

Друга врста фидуције се односи на фидуцијарни пренос својине у било коју другу сврху осим у сврху обезбеђења потраживања, укључујући пренос ради управљања имовином.

Чланом 122. утврђен је положај фидуцијанта у стечају, те је прописано ће фидуцијант, у смислу закона којим се уређује стечајни поступак, имати положај различног повериоца ако је уговор о фидуцији закључен ради обезбеђења потраживања, а да ће имати положај излучног повериоца ако је уговор о фидуцији закључен у неку другу сврху.

Чланом 123. утврђено је да надзорни орган врши надзор у сваком делу пословања издаваоца или имаоца дигиталне имовине који је посредно или непосредно у вези са дигиталном имовином, као и у сваком делу пословања пружаоца услуга повезаних с дигиталном имовином, и може тим издаваоцима, имаоцима дигиталне имовине, односно пружаоцима услуга повезаних с дигиталном имовином, самостално изрицати мере из своје надлежности у складу са овим и другим законом. Тиме се дају адекватна надзорна овлашћења Народној банци Србије и Комисији која су од кључног значаја за правилну и потпуну примену законских одредаба. Предмет надзора је провера усклађености пословања субјекта надзора са овим законом и прописима донетим на основу овог закона, као и са законом и другим прописима којима се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма, законом којим се уређује ограничавање располагања имовином у циљу

спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење, прописима којима се уређује девизно пословање, прописима којима се уређује рачуноводство, прописима којима се уређује управљање информационом системом и другим одговарајућим прописима.

Чланом 124. прописано је да надзорни орган надзор врши посредно и непосредно на начин утврђен овим чланом и прописима којима се ближе уређују услови и начин вршења надзора. У питању су одредбе које су на сличан начин разрађене и у другим законима којима се уређује пословање институција над којима надзор врше Комисија за хартије од вредности и Народна банка Србије. Поред тога, како би се избегле злоупотребе око достављања у пракси, предвиђено је да се достављањем субјекту надзора решења, записника и других аката, као и обавештења, захтева и других писмена надзорног органа који су у вези с надзором – сматра да су они достављени и члановима управе и руководиоцима субјекта надзора и не може се доказивати супротно.

У **члану 125.** утврђено је да у поступку вршења надзора надзорни орган прикупља, обрађује и анализира податке и документацију коју му достављају субјекти надзора. Поред редовног извештавања, субјекти надзора, лица којима је субјект надзора поверио обављање појединих оперативних послова, као и друга лица која су са субјектом надзора повезана имовинским, управљачким и пословним односима су дужна да, на захтев надзорног органа, доставе све тражене податке и документацију у року који је утврђен у том захтеву.

Чланом 126. утврђено је шта се сматра тајним податком у вршењу надзора и обавеза чувања тајности података, као и случајеви у којима се подаци који се сматрају тајном могу учинити доступним трећим лицима. У складу са Законом о тајности података („Службени гласник РС”, бр. 104/2009), подаци које запослени у надзорном органу и овлашћена лица на било који начин сазнају, а односе се на надзор над пословањем субјекта надзора, као и документи који садрже такве податке, укључујући и мере предузете према субјекту надзора (осим одузимања дозволе за рад) – одређују се и штите као тајни подаци са ознаком степена тајности „ПОВЕРЉИВО” или „ИНТЕРНО”. Надзорни орган може тајне податке и документе учинити доступним домаћим и страним надзорним органима, под условом да их ти органи користе искључиво у сврхе за које су прибављени. Објављивање података изражених у збирном облику, тако да се на основу њих не може утврдити идентитет субјекта надзора, односно физичких и правних лица – не сматра се повредом обавезе чувања тајности података.

Чланом 127. утврђено је да надзорни орган сарађује са другим домаћим и страним надлежним органима у циљу размене података неопходних за вршење и унапређење надзора, одлучивања у управним поступцима и обављања других послова утврђених овим законом. Посебно је предвиђено закључивање одговарајућег споразума о сарадњи између Народне банке Србије и Комисије, којим се ближе уређују начин сарадње и размене података ради вршења и унапређења надзора, одлучивања у управним поступцима и обављања других послова утврђених овим законом. Предвиђено је и да надзорни орган има право да у сваком тренутку од надлежног органа који води евиденцију о осуђиваности за казнена дела захтева податке о осуђиваности лица, његових сарадника, као и стварног власника тог лица у смислу закона којим се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма, на које се односе захтеви и обавештења који се надзорном органу достављају у складу са овим законом, односно чија је пословна репутација значајна за поступање и одлучивање по тим захтевима, односно обавештењима.

У **члану 128.** уређено је обављање непосредног надзора над пословањем субјекта надзора, односно обављањем послова у његовом седишту, огранцима и другим организационим деловима. Одредбе о непосредном надзору сходно се примењују и у случају када надзорни орган врши непосредни надзор код лица коме је субјект надзора поверио обављање појединих оперативних послова и других лица која су са субјектом надзора повезана имовинским, управљачким и пословним односима.

Чланом 129. утврђено је да након обављеног надзора овлашћена лица надзорног органа састављају записник о надзору. Субјект надзора има могућност да у року од 15 радних дана од дана када му је записник достављен стави примедбе на тај записник и тиме се омогућава одговарајуће учешће субјекта надзора у овом поступку. Надзорни орган неће разматрати примедбе које се односе на промену чињеничног стања насталу након периода у коме је извршен надзор (нпр. након сачињавања записника субјект надзора повећа капитал изнад границе минималног капитала). Када се провером навода изнетих у примедбама утврди чињенично стање битно различито од стања наведеног у записнику о надзору, сачињава се допуна тог записника, која се доставља субјекту надзора у року од 15 радних дана од дана достављања примедба на тај записник. Ако утврди да примедбе субјекта надзора на записник о надзору или на допуну тог записника нису основане, односно да не утичу битно на утврђено чињенично стање – надзорни орган о томе сачињава службену белешку и доставља је субјекту надзора.

Чланом 130. прописано је да ако записником о надзору нису утврђене неправилности или недостаци у пословању субјекта надзора или ако субјект надзора примедбама достављеним у прописаном року основано оспори све налазе из записника о надзору – надзорни орган донеће решење о обустави поступка надзора извршеног код субјекта надзора.

Чланом 131. прописани су ефикасни механизми како би се онемогућило неовлашћено пружање услуга повезаних с дигиталном имовином. Ако постоји сумња да се неко лице неовлашћено бави пружањем наведених услуга – надзорни орган може извршити непосредну и посредну проверу да ли то лице пружа наведене услуге супротно одредбама овог закона и у том случају надзорном органу на располагању су сва надзорна овлашћења која има и према субјектима надзора. Ако лице за које постоји сумња да се неовлашћено бави пружањем ових услуга у поступку провере одбија сарадњу или не доставља тражене податке и документацију, надзорни орган може изрећи одговарајуће новчане казне. Ако утврди да се то лице неовлашћено бави пружањем услуга повезаних с дигиталном имовином, надзорни орган доноси решење о забрани обављања ових послова и доставља га надлежним органима, а истовремено изриче и новчану казну. Ако и поред овог решења лице није престало с неовлашћеним пружањем услуга, такво неовлашћено пружање услуга повезаних с дигиталном имовином представља неотклоњив разлог за покретање поступка принудне ликвидације, односно брисања предузетника из регистра привредних субјеката по сили закона, те надзорни орган доноси решење о неовлашћеном пружању услуга повезаних с дигиталном имовином и доставља га органу надлежном за вођење регистра привредних субјеката ради покретања поступка принудне ликвидације, односно брисања привредног друштва и предузетника из регистра.

Чланом 132. утврђене су врсте мера које надзорни орган може предузети према субјекту надзора ако се у поступку надзора утврде недостаци и неправилности у пословању тог субјекта. Мере су утврђене од најблажих до најстрожих, односно од препоруке и писмене

опомене до решења о налозима и мерама за отклањање неправилности и одузимања дозволе за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином, као крајње мере која се може предузети према субјекту надзора. Мере се предузимају на основу чињеничног стања утврђеног у записнику о надзору. Кад утврди да ли је и у којој мери субјект надзора поступио у складу са изреченим мерама, надзорни орган ће или обуставити поступак надзора или предузети нову меру према том субјекту.

Чланом 133. прописано је да надзорни орган може, као једну од мера у поступку надзора, упутити препоруку субјекту надзора ако у поступку надзора утврди мање значајне неправилности или недостатке у његовом пословању.

Чланом 134. утврђено је да у случају неправилности које не утичу битно и непосредно на пословање субјекта надзора, али би могле да представљају значајан ризик у пословању ако се не отклоне, или субјект надзора није поступио у складу са препоруком, надзорни орган субјекту надзора упућује писмену опомену.

Чланом 135. прописано је да ако субјект надзора није поступио у складу са овим законом или прописима донетим на основу овог закона или није поступио у складу с писменом опоменом, надзорни орган ће решењем изрећи субјекту надзора налоге и мере за отклањање утврђених неправилности, у року који не може бити дужи од 60 дана од дана пријема тог решења. У овом члану побројане су, *exempli causa*, карактеристичне активности које се могу наложити субјекту надзора, али ова листа није коначна и надзорни орган има дискреционо овлашћење да у сваком појединачном случају наложи активност за коју сматра да ће бити најадекватнија за отклањање неправилности код субјекта надзора, чак и ако таква активност није изричито наведена у овом члану.

Чланом 136. утврђено је да надзорни орган у поступку надзора може као управну меру изрећи и новчану казну субјекту надзора, као и члану управе и руководиоцу тог субјекта, ако у поступку надзора утврди да субјект надзора није поступио у складу са овим законом или прописима донетим на основу овог закона, а нарочито ако су истоврсне повреде чињене у одређеном периоду коришћењем исте ситуације или трајног односа с корисницима дигиталне имовине. Новчана казна се изриче решењем о налозима и мерама за отклањање неправилности, у распону који је утврђен у овом члану. Овим чланом је предвиђено и да се новчана казна може изрећи и физичком лицу које у време изрицања новчане казне више нема својство члана управе или руководиоца субјекта надзора – за наведена непоступања, односно повреде који су учињени док су та лица обављала ове функције у субјекту надзора. Овим чланом је уређен и поступак изрицања и наплате новчане казне. Извршна решења о изрицању новчане казне из овог члана представљају основ за принудну наплату с рачуна субјекта надзора у складу са законом којим се уређује платни промет.

У **члану 137.** прописани су случајеви у којима надзорни орган доноси решење о одузимању дозволе за пружање услуга повезаних с дигиталном имовином. Разлози за одузимање дозволе могу се поделити на обавезујуће и факултативне. Обавезујући разлози су, примера ради, ако субјект надзора у дужем временском периоду не пружа услуге за које има дозволу или сам затражи одузимање дозволе јер више не намерава да пружа те услуге или намерава да спроведе поступак ликвидације, или ако надзорни орган утврди теже повреде прописа којима се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма. Факултативни разлози тичу се различитих облика неправилности које се утврде током надзора као што су неиспуњеност услова за давање дозволе, неистинити подаци на основу

којих је дата дозвола, повезаност активности субјекта надзора с праћем новца или финансирањем тероризма, неодржавање минималног капитала, и др. Предвиђено је и да је пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином дужан да обавештење о томе да више не намерава да пружа услуге повезане с дигиталном имовином или да намерава да спроведе поступак ликвидације достави надзорном органу најкасније 30 дана пре дана престанка пружања услуга повезаних с дигиталном имовином, односно покретања поступка ликвидације, као и да на захтев надзорног органа достави документацију утврђену у том захтеву и доказе да има довољно средстава да измири све своје обавезе у вези с пружањем услуга повезаних с дигиталном имовином.

Чланом 138. утврђено је да надзорни орган доноси одлуку о мери коју предузима према субјекту надзору на основу дискреционе оцене тежине утврђених неправилности, показане спремности и способности чланова управе и руководилаца да отклоне утврђене неправилности и других битних околности под којима је учињена неправилност.

Чланом 139. утврђено је да надзорни орган може јавно, на својој интернет презентацији и/или на други одговарајући начин, да информисе јавност о изреченим мерама и/или казнама у вези са кршењем одредаба овог закона, након што је субјект надзора обавештен о тој мери и/или казни.

Чл. 140. и 141. утврђена су кривична дела.

У **члану 142.** утврђено је да Народна банка Србије изриче мере и казне финансијској институцији под надзором Народне банке Србије у складу са одредбама посебних закона којима се уређује пословање ових институција ако утврди да је та финансијска институција прекршила одредбе овог закона.

У **члану 143.** утврђене су новчане казне које надзорни органи изричу правним лицима, предузетницима и физичким лицима за непоступања у складу са овим законом.

У **члану 144.** утврђена је новчана казна спољном ревизору за непоступања у складу са овим законом.

У **члану 145.** предвиђено је да су лица која пружају услуге повезане с дигиталном имовином дужна да у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона ускладе своје пословање и опште акте са одредбама овог закона и подзаконским актима донетим на основу овог закона и да поднесу надзорном органу одговарајући захтев за дозволу.

Чланом 146. уређују се ступање на снагу и почетак примене овог закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије, односно буџету аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе.

Део средстава за спровођење овог закона обезбедиће се кроз одговарајуће измене и допуне Правилника о тарифи Комисије за хартије од вредности.

